

EEN TROTSE NATIE 2

ALVITO

Hoogseizoen, maar geen toerist te bekennen. Wij zien meer ooievaars dan bewoners als we over smalle landweggetjes door de kurkboombossen op de heuvels van de Alentejo naar Alvito rijden. De bougainvillia staat in bloei, dieprood en helder wit. Zwarte varkens scharrelen door het land, geiten zoeken de schaduw op onder een olijfboom.

‘Niemand stopt in Alvito,’ verzucht de manager van de *Pousada do Alvito*, een prachtig gerestaureerd kasteel uit de 15^e eeuw. Hij biedt ons ‘de kamer van de markies’ aan in de toren van het kasteel, met uitzicht door de Moorse ramen op de rode daken van het dorp.

Vroeger, in de tijd van de koningen, toen Portugal nog een wereldrijk was waarin de zon nooit onderging, en het hof zich verplaatste van Lissabon aan de kust naar de kastelen in Beja, Évora of Estremoz, hoog in de heuvels, veilig voor de pest die de kuststreken teisterde en de aardbeving die Lissabon verwoestte, in die jaren was Alvito een geliefde halteplaats voor het koninklijk gezelschap. ‘Ze sliepen hier,’ zegt hij lachend, ‘in deze torenkamer.’

Nu, op deze doordeweekse dag, wordt het restaurant speciaal voor ons geopend en steekt de ober de kaarsen voor ons aan, schenkt een lokale witte wijn en verklapt bij ieder gerecht, de koriandersoep, de inktvis met koriander, de geheimen van de keuken van de Alentejo.

Portugal leeft van het toerisme. Ieder jaar vliegen miljoenen toeristen naar Lissabon en jakkeren dan over de nieuwe snelweg naar de Algarve, of ze vliegen, steeds vaker, rechtstreeks naar Faro. ‘Niemand stopt in de Alentejo,’ vertelt Nuno Mendonça, de *sales manager* van de Pousada-keten. ‘Niemand komt naar Alvito, of Beja. Doodzonde.’

Wij hebben Nuno Mendonça een paar jaar geleden leren kennen toen hij, jong en ambitieus, *assistant manager* was van de splinternieuwe Pousada in Tavira, het Convento da Graça, een oud klooster, gebouwd op de ruïnes van een moorse moskee. Tavira is het best bewaarde geheim van de Algarve, niet ver van de Spaanse grens: een stadje zonder hoogbouw met eindeloze zandstranden. Hij wees ons de weg in dit paradijs en nu is hij speciaal naar Alvito gekomen om ons te begroeten.

‘Het geheim van de Pousada’s,’ vertelt hij op de binnenplaats van het kasteel waar pauwen over de kantelen lopen, ‘is de kleinschaligheid en de gastvrijheid. Geen Pousada heeft meer dan 50 kamers. En wij behandelen onze gasten als vorsten.’

De meeste Pousada’s zijn onrendabel, geeft hij toe. ‘De meeste Pousada’s lijden verlies.’ Hij haalt zijn schouders op. ‘Zij zijn ons visitekaartje en dat mag een duit kosten.’

De Pousada’s, een keten van luxueuze hotels in middeleeuwse kastelen en kloosters, zijn eigendom van de staat maar de exploitatie is sinds enige jaren in handen van de Pestana-groep. De Pestana-keten verdient een fortuin met *time-sharing* op Madeira en de Algarve en heeft inmiddels in alle Europese hoofdsteden en in veel voormalige Portugese koloniën luxe hotels gekocht of gebouwd. De eigenaar van Pestana groeide op in Mozambique, toen het nog een Portugese kolonie was. Hij leefde lang in Afrika. ‘De Pousada’s vertegenwoordigen ons culturele erfgoed. Hij vindt het een eer om dat in stand te houden. Wij hebben veel oude gebouwen, kloosters en kastelen, van de ondergang gered. Het kasteel in Alvito was een ruïne toen wij het overnamen. Het leger heeft het kasteel een tijd gebruikt als kazerne. Later zat het gemeentehuis in een van de vleugels. Alvito is geen rijke stad. Het kasteel werd verwaarloosd. Wij herstellen het nu in zijn oorspronkelijke staat. Daar zijn wij trots op. Jammer, dat niemand stopt in Alvito.’

DOEN NIET DOEN

Alvito is een mooi stadje met een aantal leuke, eenvoudige restaurants waar je door de eigenaar en zijn vrouw wordt bediend. Grootmoeder staat in de keuken, opa zit achter de kassa.

Het is een stad van oude mannen en vrouwen maar in een van de smalle straatjes vonden wij een ‘boerenkroeg’ waar de landarbeiders ’s avonds een biertje komen drinken.

www.cm-alvito.pt

Cuba ligt een paar kilometer ten oosten van Alvito. Vooral interessant voor ‘ontdekkingsreizigers’ die de discussie over de afkomst van Columbus hebben gevolgd. In het dorp, langs een provinciale weg ‘van nergens naar niets’ staat een standbeeld van Columbus die hier geboren zou zijn, de bastaardzoon van een van de zonen van koning D.João I. Stadje heeft nog geen VVV maar op het gemeentehuis leggen ze je graag uit – met boek en website – dat Columbus in Cuba werd geboren.

Verspreid over Portugal ligt de Pousada’s, te vergelijken met de Spaanse Paradors. Ze zijn kleiner (en iets duurder) dan de hotels in de Spaanse keten.

De mooiste Pousada’s – volgens ons - van noord naar zuid:

Amares: Santa Maria do Bouro, klooster uit de 12^e eeuw, combinatie van het strenge kloosterleven (Cisterciënzers) en modern design. Het restaurant is spectaculair, net als het binnenhof. Een van onze topfavorieten op het Iberisch schiereiland

Guimarães: Santa Marinha, ook een klooster uit de 12^e eeuw, met uitzicht op Guimarães, de bakermat van de Portugese natie die een meerdaags bezoek waard is. Oude, sfeervolle stad vol terrasjes en musea. Het terras en de tuinen van de Pousada zijn uitzonderlijk mooi.

Obidos: Castelo. De oudste Pousada, volgens velen de mooiste. Het stadje ligt geheel binnen de middeleeuwse muren en is mede dankzij de Pousada volledig gerestaureerd. Overdag zijn er heel veel dagjestoeristen in Obidos, 's avonds heb je de kantelen voor jezelf. Mooiste plek: het dakterras.

Kleine Pousada, zes kamers waarvan 3 in de kasteeltoren. Wordt uitgebreid tot 20 kamers.

Palmela: Castelo. Imposant, monumentaal kasteel (met museum) boven op de heuvel met uitzicht op de Costa Azul en het Arrábida nationale park. Kregen een champagneontbijt in onze kamer-en-suite geserveerd.

Manteigas: São Lourenço. Geen klooster, geen kasteel maar een sfeervol natuurstenen hotel in het nationale park van de Serra da Estrela met een fabuleus uitzicht op de vallei. Het sneeuwde (licht) op 1 mei. Ski-gebied. Beneden in de vallei woont 'een bekende Nederlandse schrijver'.

Belmonte: Convento de Nossa Senhora da Esperança. Geheel in oude stijl gerenoveerd klooster aan de rand van Belmonte, de geboortestad van Pedro Cabral, de (toevallige) ontdekker van Brazilië. Bezoek de synagoge en het joodse museum. De Pousada is een van onze favorieten: de oude kerk dient als lounge.

Crato: Flor da Rosa. Kasteel, klooster, paleis. Modern design, gerenoveerd door een van Portugals toparchitecten. Wij blijven terugkomen in deze Pousada en vragen steeds om een van de torenkamers.

Arraiolos. N. Sra da Assunção. Klooster uit de 16^e eeuw. Ultra moderne kamers in de sobere, serene sfeer van het oude klooster. Pronkstuk is de kerk: geheel betegeld met azulejos waarop de analfabete boerenbevolking het hele bijbelse verhaal kreeg uitgelegd. De geweven tapijten uit Arraiolos zijn wereldberoemd.

Estremoz: Castelo Rainha Santa Isabel. Koninklijk kasteel uit de 13e eeuw, prachtig uitzicht. Veel kunst en antiek uit de Portugese musea. In het trappenhuis hangt portret van Vasco da Gama die hier van de Portugese koning de opdracht kreeg India te ontdekken.

Vila Viçosa: Pousada Don João IV. Voormalig klooster, gebouwd voor de dochters van de Hertog van Bragança. Prachtige fresco's in de kamers en op de gangen. Stad van roze geaderd marmer. Wij logeerden in 'de suite van de sterrenkijker' met uitzicht op de sterrenhemel van de Alentejo. Onze favoriet in Portugal.

Evora. Lóios Pousada. Recent gerenoveerd. Prachtig restaurant in de galerij rond de binnentuin met moorse motieven. Evora is Werelderfgoedstad: Voor de deur staat ruïne van Romeinse tempel, daarnaast het hoofdkwartier van de Inquisitie.

Alvito. Castelo. Ligt verloren in het land maar heerlijk ontspannen stadje. Vraag om de kamer van de markies, of die van de markiezin (ze sliepen in gescheiden torens).

Beja. São Francisco. Klooster uit de 13e eeuw, zorgvuldig gerestaureerd. Beja geldt als de warmste stad van Portugal. Dineer buiten, onder de palmen naast het zwembad.

Tavira. Convento da Graca. Oud klooster, gebouwd op de ruïnes van een moskee en binnen de muren van een oud kasteel. De favoriet van de fotografe. Prachtige kleuren. De mooiste stranden van de Algarve.

Meer informatie op www.pousadas.pt

Algemene informatie over Alentejo: www.alentejo.com

Reisverhalen Gerard Jacobs